

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

An delicta temporis spatio praescribantur. Cap. Vltim.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

- ram, quam secundum in tortura propter merū subornationis *Alciat. d. præsumpt. 29. nu. 6. Gabr. lib. 7. concl. 26. num. 7. Loccatell. insp. 3. nu. 48. eademque ratione attenditur primum dictum, si testis post publicationem processus dicat contrarium, ut post Bart. dicit Boss. in tit. de opposit. con. test. nu. 1. Alciat. d. præsumpt. 29. nu. 10. Ricc. in collect. decis. 569. par. 3.*
42. Secundo statur primo dicto, quando testis tunc fuit tormiter examinatus, ut d. *Loccatell. d. insp. 5. nu. 271. quamvis illud primum dictum debilitetur quoad fidem depositionis secundum Ricc. in Prax. for. eccles. par. 1. ref. 408.*
43. Idem dicendum, si primum dictum sit magis verisimile, quod arbitrio Iudicis relinquatur *Boss. in tit. de opposit. con. test. num. 1. & alij apud Gabr. d. concl. 26. num. 6.*
44. Tertio statur etiam primo dicto, si ex prima depositione fuit ius questum parti *Alciat. d. præsumpt. 29. num. 6. Loccatell. d. insp. 5. nu. 271. ubi refert, ita resoluiffe Rotam in Parmen. status 23. Martij 1601. coram Card. Millino*
45. Quarto si quis deponat in se, uti pars, & in alium uti testis, quia hoc etiam casu magis creditur primo dicto sine tormentis *Bart. in l. 1. §. questioni ff. de quaest. Boss. in tit. de opposit. con. test. numero 1.*
46. Quinto quando primum dictum extra tormenta receptum fuit in articulo mortis: tunc enim secundum dictum in tormentis non tolleretur illud primum, ut post *Aym. d. Gabr. dicta concl. 26. num. 11.*
47. His adde, quod potest Index torquere etiam testes recusantes dicere veritatem, etiam si inhabiles non sint, puta si interfuerint delicto, & tamen negarent, se aliquid vidisse *Boss. in tit. de tortur. test. nu. 10. quemadmodum potest reus torqueri, si Iudici legitime interroganti nolit respondere Loccatell. d. insp. 5. num. 190. ubi etiam dicit, quod mitius in hoc casu reus torquendus est, videlicet ad summum vsq. ad quartam partem vnus horum, vel etiam minus arbitrio Iudicis.*
48. Notandum tamen est, quod tunc testis torture subijciendus non est, nisi ab vno saltem teste digniore conuincatur, secus si a minus digno *Bart. in l. vnus §. testes ff. de quaest. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 1. ref. 405. & in collect. dec. 2630. par. 7.*
49. Limita in Clericis, nobilibus, & alijs in dignitate constitutis: tales enim torqueri non debent, etiam si essent verisimiliter informati, præsertim quando ab alijs veritas haberi potest: sed loco torture multis pecuniarijs iuxta locorum consuetudinem plectendi sunt *Boss. in tit. de tortur. test. n. 7. Loccatell. insp. 5. num. 283. & 309. & alij communiter.*

S V M M A R I V M.

1. Accusationes criminales regulariter spatio 20. annorum tolluntur.
2. An hoc procedat in Inquisitione.
3. Actio iniuriarum anno prescribitur: limitatur nu. 5. 6. & 7.

- 8 Carnis delicta quinquennio pre-
scribuntur, declaratur n. 9. & 10
- 11 Quinam de adulterio accusare
possint.
- 12 An uxor ex causa adulterij age-
re possit contra maritum.
- 13 Quando Iudex in delictis possit
ex officio procedere.
Denunciations factę extrajudi-
cialiter non attenduntur, ibidē.
- 14 Accusatio quoad effectum publi-
cationis honorum quinquennio
prescribitur.
- 15 Recensetur delicta, in quibus ac-
cusatio semper durat.
- 16 Crimina de iure canonico num-
quam prescribuntur.
- 17 Actiones ciuiles, quę ex crimine
descendant, durant vsq. ad 30.
annos.

C A P. Vlt.

An delicta temporis spatio præ-
scribantur.

- 1 Ccusationes crimina-
les regulariter spa-
tio 20 annorum tol-
luntur l. querela C. 6
ad l. Corn. de fals. ubi
dicitur, Querela falsi temporali-
bus prescriptionibus non excludi-
tur, nisi 20. annorum exceptione,
sicut cetera quoque ferē crimina.
cuius textus dispositio non tan-
tum procedit in crimine falsi, sed
etiam in alijs criminibus, excep-
tis casibus in iure expressis glos. in
l. fin. ff. ad l. Pomp. de Parricid. &
in l. qui falsam ver. depellitur ff. ad
l. Cornel. de fals. Bart. in d. l. quere-
la. Quare dictum textum proce-

dere etiam in crimine homicidij
& incendij dicit Clar. in l. fin. q.
51. in princ. & etiam in vsura, ut
notat Loccatell. de Quęst. Iudic. in
sp. 5. num. 180. quę quidem præ-
scriptio à die commissi criminis,
non autem à die scientię currere
incipit l. fin. C. de dol. mal. l. Adulter
C. ad l. Iul. de Adult. Clar. d. q. 51.
vers. sed hic quaro.

- 2 Quod procedit etiam in Inquĩ-
sitione: Iudex enim non potest ex
officio de ipso delicto inquirere,
post huiusmodi tempus 20. anno-
rum, quia Inquisitio succedit lo-
co accusationis Bart. in d. l. que-
rela, & communem dicit Boss. in
tit. de Accusat. numer. 32. & in tit.
Quom. proced. per Act. in del. n. 17.
- 3 Quędam tamen delicta minori
spatio prescribuntur, ut est actio
de dolo, quę biennio tollitur l.
fin. C. de dol. mal. & actio iniuriarũ
quę anno prescribitur l. si nõ con-
uitij C. de Iniur.

- 5 Limita, quando agitur per viam
exceptionis, quia tunc actio in-
iuriarum est perpetua Genuens:
in Prax. Archiep. cap. 23. num. 7.
- 6 Limita 2. in iniuria picta, vel
scripta, quę etiam post annum in-
tentari potest secundum Ricc. in
collect. dec. 138: contrarium tamen
tenent DD. quos refert, & sequi-
tur Loccatell. de Quęst. Iudic. in sp.
5. num. 177. ubi dicit, quod actio
iniuriarum, etiam si per libellum
famosum iniuria illata fuerit, tol-
litur per lapsum anni, & diei.
- 7 Limita 3. si reus prescriptionis
huiusmodi exceptionem nõ op-
ponat: tunc enim Iudex potest
procedere in causa ad condem-
na.

- nationem etiam transactis 20. annis secundum *Viu. velatum in Syntag. opin. comm. tit. de fals. c. 5.*, *vers. idemq. videmus.*
- 8 Item Carnis delicta quinquen-
nij spatio præscribuntur, *vt post Farinat. & alios dicit Loccatell. loco cit. in sp. 5. nu. 179. & 182. & de adulterio quidem constat ex l. a-
dult. C. ad l. Iul. de Adult. hoc ta-
men intelligendum est quoad pœ-
nam criminalem, vel civilem
amissionis dotis, vel donationis
propter nuptias: quia quoad di-
uortium petendum crimen hoc
nunquam præscribitur cap. admo-
nere, *ibi glos. in ver. pœnitenti 2.
33. q. 2. & notant etiam DD. apud
Megalin. ver. adulterium nu. 19.**
- 10 Addit Loccatell. *d. in sp. 5. num.
179. Ricc. in Collect. decis. 236. par. 1.*
quod supradicta conclusio pro-
cedit respectu adulteri accusandi;
nã respectu adulteræ tollitur hoc
crimen spatio sex mensium, quo-
rum duo dantur marito, *vt accu-
set iure mariti, & quatuor, vt ipse,
& quilibet possit accusare iure
extranei iuxta l. Mariti §. sex mē-
sium, & ibi glos. in ver. sex menses
ff. ad l. Iul. de Adult. l. iure mariti.
& ibi glos. in ver. iure extranei. C.
eod.*
- 11 Notandum tamen est, quod
quamuis adulterij crimen inter
publica iudicia referatur, quorũ
delatio cõmuniter omnibus con-
ceditur: tamen nẽ extraneis te-
merẽ liceat sedare connubia, hu-
iusmodi accusatio hodiẽ est tan-
tũ permissa Marito, nec non
Patri, fratri Patruo, & Auunculo,
quibus etiam conceditur, *vt cri-*

men abolitione, si voluerint, cõ-
pescant, *vt in l. quamuis adulte-
rij, ubi Bart. C. ad l. Iul. de Adult.
& idẽ in crimine adulterij non
potest procedi ex officio, vt d.
Ricc. in Collect. decis. 2310. par. 6.
& alij: nisi adulterium esset no-
torium Grammat. decis. 31. num. 7.
vel nisi maritus querelaucrit
vxorem de adulterio, vel alius,
cui id a iure permillum est: quia
licet postea a querela destiterint,
adhuc poterit Iudex ex officio
procedere l. constante ff. de Adult.
Grammat. loco cit. nu. 5. & 6.*

Addunt alij, quod nedum Pa-
tri, & fratri mulieris, sed etiam
eius Socero, & cognato, & sic Pa-
tri, & fratri ipsius viri competit
hoc ius accusandi, *Vinc. de Frac.
decis. 94. quem refert & sequitur
Ricc. in Collect. decis. 236. par. 1: qui
ibidem dec. 78. id etiam extendit
ad hæredes etiam extraneos ma-
riti & aliorum, quibus huiusmo-
di ius querelandi a iure concedi-
tur.*

12 Notandum 2. quod vxor ex
causa adulterij a Marito commif-
si potest agere ciuiliter contra
maritum ad thori separationem,
non autem ad pœnam infligendã
*Peguer. dec. 94. quem refert idem
Ricc. in Collect. decis. 236. par. 1. &
dec. 2310. par. 6.*

13 Notandum 3. quod neque in
alijs delictis Iudex potest ex offi-
cio procedere, nisi vel querela
partis, aut denunciatio officialis,
vel diffamatio aut quid simile præ-
cedat, quod Iudicem ex necessi-
tate officij sui quodammodo ad
procedendum impellat: alias pro-
cedendum non est.

F. ff. 2 ces.

cessus est ipso iure nullus, etiamsi delictum deinde plenè probetur; & ideo non attenduntur notificationes factæ extraiudicialiter, nequè illa, quæ fiunt ab incerto auctore, vel suppresso nomine denunciantis, etiamsi in eis nominentur testes de delicto informati; & processus inde factus similiter nullus est roboris. *cap. Inquisitionis S. tertia de Accus. Clar. in S. fin. q. 5. vers. scias etiam*, ubi etiam refert, quosdam Inquisitos super denunciationibus factis per personas in certas nulla præcedente querela fuisse à Senatu absolutos.

Addit Bonacini. *in tract. de Cōtract. disp. 2. q. 4. pun. 9. nu. 5. eum*, qui tacito suo nomine schedulam defert ad superiorem de aliquo delicto occulto, libelli famosi reū censerī, si hoc faciat, ut Superior de crimine inquiret, illudque notum, ac publicum efficiat notorietate iuris.

Quod magis locum habet in carnis delictis, ex quorum delatione semper sequi solet infamia, præsertim si multi elapsi sint anni post patratum crimen: hoc enim pia humana conditio exposcere videtur, ut post longum tempus commissi criminis delinquens nō deferatur ad punitionis tribunal ut dicunt DD. *apud Dian. par. 4. tr. 5. ref. 23.* & ita communiter observatur, non enim proceditur ex officio in huiusmodi criminibus, etiamsi notoria iam fuerint, si emendatio postea sequuta sit, quæ per spatium trium annorum in criminoso præsumitur, ut d. Bar-

bof. in capit. testimonium de testib. & alij communiter.

14. Simili quinquennio præscribitur etiam accusatio quoad effectum publicationis bonorū, *Add. ad Bart. in d. l. querela littera A. & communem dicit Clar. in S. fin. q. 51. vers. scias etiam in fin.*

15. Dixi, *exceptis casibus in iure expressis*, quia in quibusdam delictis accusatio semper durat, ut in crimine Parricidij *l. fin. C. ad l. Pomp. de Parricid.* & in crimine suppositi partus *iuxta l. qui falsam S. accusatio ff. ad l. Corn. de fals.* item in delicto hæresis & Apostasiæ à fide *l. Apostatarum C. de Apost. in crimine concussionis secundum glos. in d. l. querela ver. sicut cetera in fin.* & in crimine læsæ maiestatis, assassiniæ, falsæ monetæ, Simoniæ, abortus, sodomix, raptus, stupri eum vi, & adulterij eum in ecestu, ut d. *Farinac. Baiard. & alij*, quos refert, & sequitur *Loccatell. d. inspect. 5. num. 181. Megal. in ver. Assassinium num. 10.*

16. Addunt alij, quod crimina de iure canonico nunquam præscribuntur tempore, & hanc esse communem dicit *Soc. sen. in cap. super num. 97. de Crim. fals. quem refert Bonacos. relat. in Syntag. opin. comm. tit. de crimin. & delict. cap. 12. vers. crimina.*

17. Actiones verò ciuiles, quæ ex crimine descendunt, vsque ad 30. annos durant *Clar. in S. fin. q. 51. vers. & hæc quidem in fin. Ricc. in Collect. decis. 138. & est communis opinio.*